

Hoger onderwijs Kosten voor gebouwen, marketing en ict rijzen de pan uit bij hbo-scholen

‘Geld moet terug naar het onderwijs’

Te weinig personeel op hbo-instellingen geeft les en de instellingen zelf zijn logge reuzen. Hoe valt het tij te keren?

NATHAN VOS

Een heet hangijzer in hoger onderwijsland: hoeveel geld wordt besteed aan onderwijs en hoeveel aan, zoals premier Rutte het noemde, ‘gedoe’, oftewel overhead? En wat verstaan we eronder? De hbo-besturen zeggen: alleen het bestuur en de bijbehorende diensten zijn overhead. Maar docenten zeggen: alles behalve lesgeven is overhead.

“Allebei hebben ze gelijk. Natuurlijk heb je gebouwen, computers en besturen nodig, maar feit is dat er steeds minder ruimte is voor de directe onderwijsactiviteiten,” zegt Jan Willem Bruins, hbo-docent en bestuurslid van Beter Onderwijs Nederland en de Vereniging Medezeggenschap Hogescholen. Hij boog zich over de woordenstrijd en concludeerde dat er behalve een berekening van de hoeveelheid ‘gedoe’ veel meer nodig is om het hoger onderwijs uit het slop te trekken.

In elk geval, zegt Bruins, moeten bestuurders weer meer dienstbaar aan het onderwijs worden. “Geen verdere schaalvergroting door fu-

Studenten op het terrein van de HvA bij het Amstelstation.

FOTO MAARTEN BRANTE

sies. Boven de driehonderd personeelsleden zijn er geen schaalvoordelen: de communicatie wordt complexer, er zijn meer managementlagen en grote stafafdelingen.”

Bestuurders zijn, zo constateert hij, de scholen te veel gaan zien als bedrijven, die moeten groeien tot steeds grotere organisaties in steeds mooiere gebouwen.

En dat gaat wel eens mis. Zo zijn Inholland op de Zuidas en de UvA/

HvA met de Amstelcampus al in de problemen gekomen door hun vastgoedambities. Was huisvesting vroeger maximaal tien procent van de begroting, sinds de hbo's verzelfstandigd zijn, is dat soms wel zestien procent. Daarnaast is er niet alleen bij docenten sprake van ‘beroepseer’, zoals Bruins het noemt, ook stafafdelingen willen hun werk zo goed mogelijk doen. “Ict wil de nieuwste computers, de repro pro-

fessioneel drukwerk, de marketingafdeling de beste reclame. Dat leidt tot sterke kostenstijgingen. Alleen al de marketingafdelingen besteden miljoenen aan het creëren van ‘een sterk merk’. Dat geld moet weer naar het onderwijs.”

En dan zijn er nog de docenten. “Die hebben veel last gehad van de vele veranderingen. Vooral door de invoering van het competentiegericht onderwijs, waarbij vaardig-

heden boven kennis werden gesteld, is de docent te veel een procesbegeleider geworden. Als je niet meer vanuit je vak kunt lesgeven, is het werk vaak niet meer bevredigend genoeg,” aldus Bruins. Vandaar de ‘vlucht uit de lokalen’, waarbij docenten kiezen voor functies als onderwijsadviseur of ‘kwaliteitszorgmanager’. Vaak verdient dat ook nog meer. En hoe groter de instelling, hoe makkelijker zo’n baan in het verschieft ligt.

Bruins hoopt dat het tij gekeerd wordt door de hogeschoolbesturen meer richtlijnen te geven, bijvoorbeeld ter voorkoming van te grote fusieplannen en te dure onderzoeksambities. “Hbo’s beconcurreren

‘Vlucht uit de lokalen’: de docent wordt liever kwaliteitszorgmanager

elkaar op het aantal lectoren en de investeringen in onderzoek lijken dramatisch te stijgen. Dat gaat ten koste van het onderwijs.”

De eerste buit is binnen: in de Tweede Kamer is gisteren een motie van de SP en de PvdA aangenomen waarin de minister wordt gevraagd de Rekenkamer op te dragen een onderzoek naar de overhead te doen, zodat daaraan eventueel een maximum kan worden gesteld.